Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/744

2026 4 1

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2026/744

2026 m. kovo 31 d.

dėl laikinos išskirtinės distiliavimo krizės atveju priemonės, kuria siekiama išspręsti vyno sektoriaus rinkos sutrikdymo Prancūzijoje problemą 2025–2026 prekybos metais

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ([1]), ypač į jo 219 straipsnio 1 dalį kartu su 228 straipsniu,

kadangi:

(1) siekdama išvengti Sąjungos vyno rinkos sutrikdymo 2023–2024 prekybos metais, Komisija priėmė Deleguotąjį reglamentą (ES) 2023/1225 ([2]), apimantį išskirtinį distiliavimą krizės atveju tam tikrose valstybėse narėse. Šia priemone buvo siekiama tam tikruose Sąjungos vyno gamybos regionuose sumažinti perteklines vynų, visų pirma raudonųjų ir rožinių vynų, atsargas, susidariusias dėl bendro įvairių krizių ankstesniais metais poveikio, taip pat dėl bendros Sąjungoje suvartojamo ir eksportuojamo vyno kiekio mažėjimo tendencijos, kai vartotojai susiduria su didele infliacija, o vyno gamintojai patiria dideles išlaidas;

(2) įgyvendinant šią priemonę šešiose vyną gaminančiose valstybėse narėse (Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vengrijoje ir Portugalijoje) iš rinkos pašalinta daugiau kaip 3,5 mln. hektolitrų raudonųjų ir rožinių vynų – Prancūzijai teko 77 % viso iš rinkos pašalinto kiekio. Sąjungos gamyba 2023, 2024 ir 2025 m. buvo mažesnė už vidutinės trukmės laikotarpio vidurkį ir tai padėjo geriau subalansuoti pasiūlą ir paklausą Sąjungos lygmeniu, tačiau Prancūzijos rinka ir toliau patyrė didelį spaudimą, visų pirma visų kategorijų neputojančių raudonųjų ir rožinių vynų su geografine nuoroda ir be jos rinkos segmentuose;

(3) Prancūzijoje, nepaisant to, kad 2025 m. liepos 31 d. raudonųjų ir rožinių vynų atsargų lygis buvo 20 mln. hektolitrų (5,6 % mažesnis už ankstesnių penkerių metų vidurkį), o gamybos apimtis 2025 m. buvo vos 2,7 % didesnė už ir taip žemą 2024 m. lygį ir 16 % mažesnė už vidutinės trukmės laikotarpio vidurkį, šiame rinkos segmente kainos mažėjo toliau. Remiantis Prancūzijos valdžios institucijų pateiktais duomenimis, vidutinė neišpilstytų Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų sandorių kaina per pirmuosius penkis einamųjų prekybos metų mėnesius yra 19,6 % mažesnė už vidutines ankstesnių penkerių metų kainas. Tokia padėtis susidarė nepaisant 2023 ir 2024 m. įgyvendintų distiliavimo priemonių ir tuo pačiu laikotarpiu valstybės pagalbos lėšomis išnaikintų 35 000 hektarų vynuogynų;

(4) Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų kainų mažėjimo tendenciją lemia lėtėjantis vidaus vartojimas ir pastaraisiais metais nuolat mažėjantis eksportas. Raudonųjų ir rožinių vynų pardavimas mažmeninėje prekyboje 2025 m. sausio – lapkričio mėn. sumažėjo 8 %, palyginti su ankstesnių trejų metų to paties laikotarpio vidurkiu. Tuo tarpu bendras Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų eksportas nuo tada, kai 2021 m. buvo laikinai atsigavęs po pandemijos sukelto žlugimo, kasmet mažėjo. Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų eksporto apimtis 2025 m. sumažėjo 5,2 %, palyginti su praėjusiais metais, ir 12 %, palyginti su ketverių metų vidurkiu;

([1]) OL L 347, 2013 12 20, p. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) 2023 m. birželio 22 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1225 dėl laikinų išskirtinių priemonių, kuriomis nukrypstama nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 siekiant išspręsti vyno sektoriaus rinkos sutrikdymo tam tikrose valstybėse narėse problemą ir nukrypstama nuo Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2016/1149, (OL L 160, 2023 6 26, p. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) nors gamyba paskutinių dviejų derlių laikotarpiu mažėjo panašiai, tai neatsvėrė minėtų vidaus vartojimo ir eksporto mažėjimo tendencijų – einamųjų prekybos metų pabaigoje atsargos turėtų vėl padidėti. Sukauptos atsargos daro didelį poveikį kainoms Prancūzijos vyno rinkoje. Jei nebus imtasi skubių veiksmų, tikėtina, kad padėtis nacionalinėje rinkoje blogės toliau. Kyla pavojus, kad dabartinis spaudimas Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų rinkose gali turėti įtakos ir kitoms valstybėms narėms, konkuruojančioms tose pačiose Sąjungos ir išorės rinkose;

(6) iš Prancūzijos vyno rinkos pašalinus dalį labiausiai paveiktų raudonųjų ir rožinių vynų rinkos segmentų atsargų, Prancūzijai bus lengviau spręsti rinkos disbalanso problemą ir pasirūpinti tuo, kad dabartiniai sutrikimai nevirstų sunkesne arba užsitęsusia krize ir neišplistų į kitų valstybių narių vyno rinkas. Atsižvelgiant į dabartinę rinkos padėtį, apskaičiuota, kad raudonųjų ir rožinių vynų atsargų perteklius Prancūzijoje sudaro apie 1,2 mln. hektolitrų. Pašalinus šį kiekį būtų galima 2025–2026 prekybos metais atkurti tam tikrą rinkos balansą ir sumažinti spaudimą rinkos kainoms. Kadangi krizė šiuose raudonųjų ir rožinių vynų rinkos segmentuose yra struktūrinė, Prancūzija jau paskelbė, kad bus tęsiamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos vynmedžių išnaikinimo programos. Tos programos – atskiros priemonės, kurioms šis reglamentas netaikomas;

(7) Prancūzijos manymu, 33 EUR už hektolitrą kompensacija leistų pašalinti prie dabartinių rinkos tendencijų mažiau pritaikytus vynus ir taip sumažinti spaudimą rinkai ir kartu išvengti kompensacijos permokos pavojaus. Tai sudarytų maždaug 50 % 2025–2026 prekybos metais užregistruoto neišpilstytų raudonųjų ir rožinių vynų be geografinės nuorodos kainų lygio, tačiau taip būtų sudarytos sąlygos pašalinti iš rinkos tam tikras įvairių kategorijų vynų atsargas, kurios dabartinėmis rinkos sąlygomis negali būti realizuojamos;

(8) Prancūzija pareiškė negalinti pašalinti iš rinkos perteklinio vyno kiekio pasitelkdama nacionalines išmokas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 216 straipsnį, nes visas nacionalines išmokas ketina skirti vynuogynams išnaikinti. Visos kitos tame reglamente numatytos priemonės yra nepakankamos arba netinkamos dabartiniam Prancūzijos raudonųjų ir rožinių vynų rinkos disbalansui pašalinti. Todėl tikslinio distiliavimo krizės atveju priemonei Prancūzijoje įgyvendinti tikslinga panaudoti žemės ūkio rezervą;

(9) siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, neturėtų būti leidžiama pagamintą alkoholį naudoti maisto ir gėrimų pramonėje; jis turi būti naudojamas tik pramonės tikslais, įskaitant dezinfekcinių produktų ir vaistinių preparatų gamybą, ir energetikos reikmėms. Norint išvengti bet kokio piktnaudžiavimo ar kompensacijų permokų įgyvendinant šią išskirtinę priemonę, ji bus taikoma tik raudoniesiems ir rožiniams vynams, kurių rinkai būdingas didelis disbalansas, o teiktinos kompensacijos dydis bus ribojamas, kad ji būtų mažesnė už atitinkamas aktualias rinkos kainas. NET jei priemonė bus taikoma skirtingų kategorijų vynams su saugoma kilmės vietos nuoroda, saugoma geografine nuoroda ir be tokių geografinių nuorodų, ta pati paklausos krizė daro poveikį visų šių kategorijų vynui, kurio atsargos perteklinės ir kuris negali būti realizuojamas rinkoje. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos visoms kategorijoms pasiūlė tokią pačią kompensacijos sumą;

(10) Prancūzija turėtų pateikti Komisijai išsamią informaciją apie šio reglamento įgyvendinimą, kad Sąjunga galėtų stebėti juo nustatytos priemonės veiksmingumą;

(11) atsižvelgiant į dabartinę padėtį Prancūzijos rinkoje, reikia imtis skubių intervencinių priemonių, kurios iškart turėtų poveikį rinkai, kad sutrikimas neišplistų į ateinančius prekybos metus. Todėl Sąjunga turėtų finansuoti Prancūzijos patirtas išlaidas, susijusias su šiame reglamente nustatytos priemonės įgyvendinimu, tik tuo atveju, jei jos patirtos iki 2026 m. gruodžio 31 d.;

(12) be to, turėtų būti užtikrinta, kad biudžetas būtų laiku stebimas, o žemės ūkio rezervas nuolat peržiūrimas ir naudojamas veiksmingai, taip kuo labiau padidinant jo prieinamumą ir sustiprinant gebėjimą greitai reaguoti į kylančias krizes. Todėl tikslinga nustatyti tinkamumo finansuoti datą, iki kurios valstybė narė paramos gavėjams turi išmokėti paramą už šią išskirtinę priemonę. Visos išmokos, išmokėtos po tinkamumo finansuoti datos, turėtų būti laikomos neatitinkančiomis Sąjungos finansavimo reikalavimų;

(13) todėl Sąjunga turėtų finansuoti išlaidas, patirtas dėl šios išskirtinės priemonės taikymo, tik tuo atveju, jei tokios išlaidos patirtos ir susijusios išmokos paramos gavėjams išmokėtos iki 2026 m. gruodžio 31 d.;

(14) kadangi po 2026 m. gruodžio 31 d. išmokos jokiomis aplinkybėmis nebebus laikomos atitinkančiomis reikalavimus, Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 ([3]) 5 straipsnio 2 dalis, kurioje numatytas proporcingas mėnesinių išmokų, išmokėtų pasibaigus terminui, mažinimas, netaikoma;

(15) siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, išskirtinę distiliavimo krizės atveju priemonę taikančios valstybės narės nacionalinės kompetentingos institucijos turi tikrinti, ar laikomasi šiame reglamente nustatytų sąlygų ir reikalavimų;

(16) dėl privalomų skubos priežasčių atsižvelgiant į tebesitęsiančius rinkos sutrikimus ir trumpą laiką iki artėjančio derliaus nuėmimo 2026 m. rugsėjo mėn., per kurį Prancūzija turi pradėti įgyvendinti šiuo reglamentu nustatytą priemonę, veiksmų būtina imtis nedelsiant ir kuo greičiau iš rinkos pašalinti pasiūlos perteklių. Priešingu atveju padėtis rinkoje toliau blogės ir dabartinis disbalansas persikels į kitus prekybos metus – dėl to krizė Prancūzijoje gali užsitęsti ir taip pat turėti įtakos kitų valstybių narių vyno rinkoms. Taigi delsiant imtis veiksmų kiltų pavojus, kad sumažės jų veiksmingumas stabilizuoti Prancūzijos vyno rinką;

(17) atsižvelgiant į pirmiau nurodytas privalomas skubos priežastis, šis reglamentas turėtų būti priimtas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 228 straipsnyje nustatytą skubos procedūrą;

(18) atsižvelgiant į būtinybę imtis neatidėliotinų veiksmų, šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Sąjungos finansavimas ir nacionalinės išmokos

1. Prancūzijai skiriama bendra 40 000 000 EUR Sąjungos finansinė parama 2 straipsnyje nustatytai laikinai išskirtinei distiliavimo krizės atveju priemonei remti laikantis šiame reglamente nustatytų sąlygų.

2. 1 dalyje nurodyta finansinė parama skiriama remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais ir užtikrinama, kad atitinkamomis išmokomis nebūtų iškraipoma rinka ar konkurencija.

3. 1 dalyje nurodytos Prancūzijos patirtos išlaidos, susijusios su išmokomis už 2 straipsnyje nurodytos priemonės taikymą, atitinka Sąjungos finansinės paramos skyrimo reikalavimus tik jei šios išmokos yra išmokėtos iki 2026 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Laikinas vyno distiliavimas krizės atveju

1. Parama gali būti skiriama Prancūzijos žemyninėje teritorijoje pagamintiems raudoniesiems ir rožiniams vynams distiliuoti.

2. Siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, alkoholis, gautas atliekant 1 dalyje nurodytą distiliavimą, už kurį skiriama parama, naudojamas tik pramonės tikslais, įskaitant dezinfekcinių produktų ar vaistinių preparatų gamybą, arba energetikos reikmėms.

([3]) 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/127, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 papildomas mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir euro naudojimo taisyklėmis, (OL L 20, 2022 1 31, p. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

3. 1 dalyje nurodytos paramos gavėjai yra vyno įmonės, gaminančios ar parduodančios Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 VII priedo II dalyje nurodytus vynuogių produktus, taip pat vyno gamintojų organizacijos, vyndarių kooperatyvai, dviejų ar daugiau gamintojų asociacijos arba vynuogių produktų distiliavimo gamyklos.

4. Parama gali būti skiriama tik vyno tiekimo distiliavimo gamykloms ir to vyno distiliavimo išlaidoms finansuoti. Pridėtinės vertės mokesčiui parama netaikoma. Taikant šią priemonę distiliuojamas vynas turi atitikti reikalavimus, kad juo būtų galima prekiauti Sąjungoje.

5. Prancūzija gali nustatyti šios priemonės paramos gavėjams taikomus pirmenybės kriterijus. Tokie pirmenybės kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminaciniai.

6. Prancūzija gali nustatyti, kad iki 80 % paramos už konkrečią distiliavimo krizės atveju veiklą, dėl kurios priimta paramos paraiška pagal šį straipsnį, paramos gavėjams būtų išmokėta iš anksto, jei paramos gavėjas valstybei narei pateikė banko garantiją arba lygiavertį užstatą, kuris yra bent jau lygus tos išankstinės išmokos sumai. Tam, kad tokia veikla atitiktų reikalavimus, galutinis paramos sumos išmokėjimas turi būti įvykdytas iki 1 straipsnio 3 dalyje nurodytos datos.

7. Prancūzija nustato paraiškų gauti 1 dalyje nurodytą paramą teikimo procedūros ir priemonės įgyvendinimo kontrolės taisykles, įskaitant taisykles dėl:

a) paraiškas teikti galinčių fizinių ar juridinių asmenų;

b) paraiškų teikimo ir atrankos, įskaitant bent paraiškų pateikimo, kiekvieno siūlomo veiksmo tinkamumo nagrinėjimo ir atrankos procedūros rezultatų pranešimo veiklos vykdytojams terminus;

c) tikrinimo, ar laikomasi nuostatų dėl tinkamų finansuoti produktų ir išlaidų, nurodytų 4 dalyje, ir pirmenybės kriterijų, jei tokie kriterijai taikomi;

d) paraiškų atrankos, įskaitant bent kiekvienam pirmenybės kriterijui priskiriamą svorinį koeficientą, jei tokie kriterijai taikomi;

e) išankstinių išmokų mokėjimo ir užstatų teikimo tvarkos;

f) distiliavimo veiklos, distiliuojamų vynų atitikties reikalavimams ir pagaminto alkoholio naudojimo stebėsenos ir kontrolės.

8. Prancūzija, remdamasi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, nustato paramos gavėjams skiriamos paramos sumą regionų arba nacionaliniu lygmeniu. Paramos suma neturi viršyti 33 EUR už hektolitrą.

3 straipsnis

Pranešimai ir kontrolės priemonės

1. Ne vėliau kaip 2027 m. sausio 31 d. Prancūzija praneša Komisijai informaciją apie:

a) iš rinkos pašalintus kiekvieno regiono ir kiekvienos reikalavimus atitinkančios rūšies vyno kiekius, nurodant vyno spalvą ir tai, ar jis su saugoma kilmės vietos nuoroda arba saugoma geografine nuoroda ar be jų;

b) alkoholio, pagaminto iš pagal šį reglamentą pristatyto ir distiliuoto vyno, kiekį;

c) pagal 1 straipsnio 1 dalį suteiktą Sąjungos finansinę paramą.

2. Šiame straipsnyje nurodytas pranešimas Komisijai teikiamas pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2017/1183 ([4]).

([4]) 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/1183 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 papildymo, susijusio su informacijos ir dokumentų teikimu Komisijai, (OL L 171, 2017 7 4, p. 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

3. Kad patikrintų, ar vynai atitinka paramos skyrimo reikalavimus ir ar laikomasi visų sąlygų ir reikalavimų, taikytinų įgyvendinant distiliavimo krizės atveju veiklą, Prancūzijos kompetentingos institucijos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 ([5]) 59 ir 60 straipsnius atlieka administracinius patikrinimus ir patikras vietoje, susijusius su šiame reglamente numatytu išskirtiniu distiliavimu krizės atveju.

4 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2026 m. kovo 31 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

([5]) 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, (OL L 435, 2021 12 6, p. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).